

Ein virkin felagsskapur fyllir 85

Rúsdrekkalógin — ein bági í fráhaldsarbeiðinum

— Tí er neyðugt við nýggjari rúsdrekkalóg, sigur Jákup Lindenskov, lögtingsmaður og formaður í Losjun í Havn.

Vit hava prátað við Jákup í samband við at Losjan í morgin verður 85 ár.

1. mai í 1902 hittust 13 fólk í Havn at seta á stovn felagsskap, Losjuna, sum sostatt fyllir 85 ár í morgin. Hetta var fyrsta losjan í Føroyum.

Í samband við føðingardagin verður skipað fyri ymiskum tiltøkum í Losjun hendaðan dagin.

Seinnapartin hittast tey eldru sum vanligt til kortspæl og annað. Kl. 16 verður ein lítill samkoma fyri teimum og øðrum, sum hava hug at koma inn á gólvioð at heilsa uppá og seinni um kvøðið verður skipað fyri stórarí veitslu. Losjan roknar við, at nógvir gestir koma til veitsluna, bæði egnir limir og frá feløgnum á bygd.

Fyrsta í ríkinum

Tað var longu í 1878, at fráhaldsfelag varð stovnað í Føroyum. Hetta var fyrsta av sínum slag í danska kongarikinum, men hetta felag datt seinni niðurfyri.

Næsti tilíkur felagsskapur var losjan í 1902.

— Hetta var einki minni enn ein fólkarræsla, og tað var ikki uttan orsök, at hendaðan varð stovnað, greiðir formaðurin í Losjun í Havn, Jákup Lindenskov, frá.

— Loysunarorð Losjunar var «Fráhald — Friður — Bróðurskapur» og hevur hesin felagsskapur havt ein serligan týðning fyri limirnar. Hetta siggja vit av tí mikla keldutilfarinum, vit hava í gerðabókunum, sigur hann. Gerðabók er ferd fyri hvønn einasta fundin gjøgnum øll hesi 85 árin.

— Losjan var kanska serliga virkin frá stovnanini og fram til fólkataktvøðuna um rúsdrekkalógina í 1907. Í samband við hesa fólkataktvøðu fekk Losjan góða hjálp frá dananum Peter Jensen, sum seinni búsettist í Føroyum. Hesin maður var ikki bert ein fongur fyri losjuarbeiðið, sum hann øli árin var heitur talsmaður fyri, men hann gjordi seg eisini galdandi á so mongum øðrum økjum. Hann grundleggði mjólkarforsýningina og alt tað virksema, sum hendaðan kom at takast við. Margarin, sápu- og kryddarivirki. Fjødurreinsari, reinsari, vaskari og mangt annað og ikki at gloyma táverandi strandferðsluna — mjólkarbátarnar, leggur Jákup afturat.

Umskipað við tíðini

Sum vituligt er, verður bygnaðurin og arbeiðið hjá einum tilíku felagsskapi broytt við tíðini. Tað arbeiði, sum vit í dag kenna mest til, er sjálv Losjan — IOGT — og ungmannafelagsskapi, har

Sjónleikur var fastur táttur í ungmannafelagsarbeiðinum hjá Losjun

ungmannafelagini hjá Losjun kring landið eru limir í UTF — Ungtemplarasamband Føroya.

IOGT hevur fund hvørt mánaðkvøld og ungmannadeildin skipar fyri ymiskum tiltøkum fyri 14 - 18 ára gomul uppi í Uppistovu. Í Losjun við Tinghúsvegin er frittíðararbeiði fyri børn og hesum taka serliga kvinnurnar sær av og hvønn friggjadag seinnapartin hittast tey eldru at hugna sær saman í Uppistovu. Har verður spælt kort, bundið og prátað. Tá summarið nærkast verður skipað fyri onkrari útferð.

Men er alt hetta nóg mikið hjá einum felagsskapi, sum arbeiðir móti rúsdrekka?

Tilboðini frelsta

Tað heldur Jákup Lindenskov ikki.

— Tað er ógvuliga tøft hjá einum tilíku felagsskapi, sum arbeiðir

fyrí fráhaldi, at kappast við øll tilbøðini, sum draga øvugtá vegin. Kappingin er hørð og vit mugu tíværri ásanna, at logurin gerst sterkari og aldurin á teimum, sum drekka, lækkar, sigur Jákup, sum ikki ivast í, at tað hevur ongan tíð verið so neyðugt sum júst nú við eini virknari fráhaldsræslu, sum kann bjóða ungfolki nakað, sum tey hava hug til.

Fólk í starv

— Alt gott um sjálvboðna arbeiðsmegi, men við henni rækka vit ikki nóg langt. Vit hava tí gjørt av at seta fólk við lön at taka sær av felagsarbeiðinum millum teir yngvu limirnar. Hetta hevur verið møgult nú felagsskapur okkara er komin á flekkjalógina, sigur formaðurin, sum leggur afturat, at hóast Losjan hevur ymisk tiltøk at bjóða fólki fyra dagar um vikuna, er hetta ikki nóg mikið. Neyðugt verður at geva teimum ungu nógvir aðrir møguleikar enn válan á gøtuni.

Nútímsangera húsini

Tað er tó ikki nóg mikið við einum góðum vilja. Ávisar rammur mugu eisini til.

Losjan eigur húsini við Tinghúsvegin og sommeiðis Uppistovu. Uppistova verður nýtt burturav til fráhaldsarbeiði, men bert ein partur av losjuhygninginum. Meginparturin verður útleigaður.

Jákup Lindenskov sigur, at tey hava ætlanir um at gera ávisar umbyggingar at fáa góð og nymótans holi til arbeiðið. Harafturat er Losjan nú við at ogná sær Fjalsgarði í Oyndarfirði. Hesin skal framhaldandi vera vallaraheim um summarið, men um veturin er ætlanin at nýta húsið til skeiðvirkesemi og annað fráhaldsarbeiði.

Politikarar spæla falitt?

Alt fleiri smakka sær á, og ikki minst tey heilt ungu. Kunnu politikarar einki gera? Jákup Lindenskov hevur sjálvur verið leiðandi politikari í mong ár? Er hetta ikki ein falittspæling?

— Tað kann væl vera. Ein má helst viðganga, at handfylliga ávirkanin og ávirkan annars uttanifr er nógv størri enn tann ávirkanin politikarin hevur. Vit hava í ovurstórt mál kopierað útlendskar drykkjuvanar. Ikki minst hesi allar seinastu árin og tað er ikki fyri at ákæra nakran ávisan, tá eg sigi, at maktarloysi bert tykist at vaksa. Nú sær út sum einhvør pallesen kann skriva út brøv um hvussu fint tað er at drekka vín. Ikki selja tað, men leggja prísan oman á matin, sigur Jákup Lindenskov.

Rúsdrekkalógin — ein bági

Er rúsdrekkalógin ein bági? — Einhvør lóg, sum verður vanvird, er ein bági. Tá eg sum landsstýrismaður legði uppskot á ting um eina nýskipan av rúsdrekkalógini, var tað tí eg metti broytingina sum framstig. Uppskotið vann tó ongan frama. Støðan er bert versnað síðani og sjálvandi taki eg eisini mína ábyrgd á hesum øki, sigur Jákup Lindenskov.

Stórur partur av Losjuhúsunum við Tinghúsvegin hevur verið leigaður út í fleiri ár, men nú ætla Losjan sjálv at umbygga húsini og sjálv nýta tey

